

Pulmonell hypertensionsutredning - Patientinformation

Utredningen omfattar ett flertal undersökningar. Resultaten från undersökningarna ligger till grund för val av behandlingsstrategi.

Kontakta oss snarast om du:

- Är gravid
- Är överkänslig mot röntgenkontrast, antibiotika och eller morfinpreparat

Undersökningar som kan ingå i utredningen

- Ultraljud hjärta
- Sex minuters gångtest med fysioterapeut
- Lungskintigrafi
- Lungfunktionsundersökning
- Ergospirometri
- Hjärtkateterisering
- Lungkärlsröntgen

Förberedelser i hemmet

Läkemedel/mediciner – I samband med behandlingen kan du behöva göra uppehåll med vissa av de mediciner du äter. I kallelsen inför behandlingen framgår det vilka mediciner du ska göra uppehåll med. Om inget anges kan du ta dina mediciner som vanligt.

Fasta – Inför vissa undersökningar i denna utredning behöver du vara fastande. Information om när du ska vara fastande får du från oss. Inför fasta får du äta fast föda till klockan 24.00. Fram till klockan 06:00 får du dricka klara drycker utan fasta beståndsdelar; vatten, saft, juice utan fruktkött, kaffe eller te. Ej mjölkprodukter.

Rakning och dusch – Duscha före du kommer till sjukhuset. Vissa undersökningar görs via blodkärl i hals, armveck eller ljumske. Du bör därför raka bort hår på halsen och i ljumskarna innan du kommer till sjukhuset. Raka ett stort område vid ljumskarna, från mitten av låret upp till höftbenet.

Förberedelser på sjukhuset

Inskrivning – Du skrivs in på Kardiologens utredningsavdelning av läkare och sjuksköterska.

Prover och EKG – Blodprover och EKG kommer att tas. Vi kontrollerar dina njurvärden och beroende på resultatet kan du behöva dropp innan undersökningen genomförs. Ibland behöver du därför stanna kvar på sjukhuset över natten.

Längd och vikt – För att kunna beräkna doseringen av läkemedel du får i samband med vissa av undersökningarna behöver vi en aktuell längd och vikt.

Venkateter – Du får en venkateter i ett blodkärl på din hand eller arm. Det är en tunn plastslang där vi ger dig läkemedel vid undersökningen.

Under utredningen

Ultraljud hjärta – Görs för att undersöka hjärtat och dess klaffars funktion. Du får ta av dig på överkroppen och ligga ned på en brits, vanligen i vänster sidoläge. EKG-elektroder placeras på bröstkorgen och EKG registreras. Gel appliceras på en ultraljudsprobe och de områden av bröstkorgen där hjärtat förväntas vara placerat undersöks.

Tid för undersökningen – Ultraljudsundersökningen tar 15–45 minuter beroende på undersökningens omfattning.

Sex minuters gångtest med fysioterapeut – Testet går ut på att du ska gå så lång sträcka som möjligt på sex minuter. Du kommer att gå fram och tillbaka mellan två markeringar. Du bestämmer själv takten efter din förmåga. Om du under testets gång behöver stanna gör du det för att sedan börja gå så snart som det är möjligt igen. När fysioterapeuten säger

STOPP ska du omedelbart stanna. Din puls och syresättning kommer att mätas och du kommer att få skatta din andfåddhet.

Lungskintigrafi – Görs för att undersöka hur andningsluften och blodet i lungornas blodkärl fördelar sig i lungorna. Inför undersökningen får du andas in svagt radioaktiv luft via ett munstycke. Med gammakamera tas sedan bilder på hur luften är fördelad i lungorna. Under undersökningen måste du ligga helt stilla i ryggläge cirka 15 minuter.

För att kunna se hur blodet flödar i lungornas blodkärl sprutas en liten mängd av ett radioaktivt ämne in i venkatetern. Med gammakamera tas sedan bilder på hur blodet flödar i lungornas blodkärl. Under den delen av undersökningen måste du ligga stilla i ryggläge cirka 10 minuter.

För att minska stråldosen till urinblåsa och njurar är det bra att du dricker extra vätska och tömmer urinblåsan ofta under resten av dagen. Det minskar förekomsten av radioaktivt ämne i njurar och urinblåsa.

Tid för undersökningen – Undersökningen tar 45 minuter - 1 timme.

Mätning av syremättnad i blodet – Under natten får du ha en klämma på fingret till en pulsoximeter. Den mäter syremättnaden i blodet.

Lungfunktionsundersökning – Syftet med undersökningen är att mäta lungornas funktion. Du ska avstå från:

- Rökning hela undersökningsdagen
- Alkoholintag 4 timmar före undersökningen
- Stor måltid 2 timmar före undersökningen
- Tung kroppsansträngning 30 minuter före undersökningen

Du får sitta och andas i en apparat med ett munstycke i munnen och en klämma på näsan. Du blir instruerad om hur du ska andas samtidigt som dina andetag registreras.

Tid för undersökningen – Undersökningen tar cirka 45–75 minuter beroende på undersökningens omfattning.

Ergospirometri – Syftet med undersökningen är att bedöma hjärtats och lungornas funktion under ansträngning samt att bestämma din fysiska arbetsförmåga. Du bör endast ha ätit en lätt måltid och du får inte röka 6 timmar före undersökningen.

Du får börja med att utföra en liten lungfunktionsundersökning. Du får sedan cykla på en testcykel med en andningsmask över näsa och mun. EKG, syremättnad i blodet, syreupptag, ventilation och blodtryck registreras både i vila och arbete.

Tid för undersökningen – Beräknad tid cirka 60 minuter.

Kompletterande undersökningar – Ansvarig läkare kan ibland besluta att ytterligare undersökningar behöver genomföras. Du blir då informerad om det.

Hjärtkateterisering – Undersökningen görs för att mäta trycket i hjärtats förmak och kammare samt blodkärlen som ansluter till hjärtats högra sida. EKG-elektroder placeras på bröstkorgen. EKG och blodtryck kontrolleras under hela undersökningen. Tryckmätningsskatetern läggs in i ett blodkärl på höger sida av din hals eller i någon av dina ljumskar. Insticksstället tvättas med sprit och du bäddas in under sterila dukar. Du får en spruta med lokalbedövning. Katetern förs under röntgengennomlysning till hjärtat och där mäts sedan trycken. Ibland undersöks om trycken i hjärtat förändras när hjärtat utsätts för belastning. Belastningen kan åstadkommas genom att du får vätska, läkemedel eller utföra fysisk aktivitet. Efter undersökningen tas katetern bort och ett förband sätts där katetern förts in. Om det är planerat att du ska genomgå ytterligare en undersökning via blodkärlet på halsen lämnas den tunna plastslangen kvar. Den lämnas kvar för att undvika ytterligare ett stick.

Tid för undersökningen – Cirka 60 minuter.

Sängläge – Vid stick via ljumskan behöver du vara sängliggande cirka 2–3 timmar efter undersökningen. Vid stick via halsen får du sitta upp i sängen under cirka 1–2 timmar.

Lungkärlsröntgen – Vårdpersonal skjutsar dig i säng till röntgenavdelningen där undersökningen utförs. Undersökningen utförs i vaket tillstånd med lokalbedövning. Du får ligga på rygg på ett röntgenbord. Huden där katetern ska sättas in tvättas med sprit.

Ett sterilt lakan kommer att täcka dig från hakan och ner över benen. Läkaren lokalbedövar området där den tunna katetern ska föras in. Katetern läggs in i ett blodkärl på din hals eller i din ljumske. Katetern leds vidare till lungartärerna via hjärtat. För att kärlen i lungorna ska synas ges kontrastmedel. Efter avslutad undersökning tas den tunna katetern bort och instickstället komprimeras manuellt cirka 15 minuter. Ett tryckförband sätts där katetern förts in.

Tid för undersökningen – Undersökningen tar cirka 1 – 1 ½ timme.

Sängläge – Vid stick via ljumsken kommer du att vara sängliggande 3 timmar totalt, varav 2 timmar i helt plant läge. Insticket i ljumsken kommer att kontrolleras en gång i halvtimmen. Detta för att tidigt upptäcka och åtgärda blödning från insticket från katetern. Du bör stanna minst 2 timmar på avdelningen efter sänglägets slut. Vid stick via halsen får du sitta upp i sängen under cirka 1–2 timmar.

Efter utredningen

Äta och dricka – När du är inskriven erbjuds du att äta mat i patientmatsalen.

Utskrivning – När alla undersökningar är genomförda får du träffa en läkare för samtal om resultatet samt för planering av eventuell fortsatt behandling och uppföljning. Beroende på var du bor, vilken åtgärd som gjorts och när på dagen utredningen avslutats får du antingen åka hem samma dag, sova över på sjukhuset eller på patienthotellet.

Läkemedel/mediciner – I samband med utskrivningen får du information om hur du ska ta de mediciner du haft sedan tidigare.

Bilkörning – Du ska inte köra bil under det närmsta dygnet efter undersökningen med lungkärlsröntgen/Hjärtkateterisering.

Aktivitet och tunga lyft – På grund av blödningsrisk efter lungkärlsröntgen/hjärtkateterisering ska du undvika tunga lyft och kraftig fysisk ansträngning första veckan efter undersökningen.

Uppföljning – Din uppföljning planeras utifrån vad utredningen visat. Du får besked av läkare om hur just din uppföljning kommer att se ut.

Kontakt efter utskrivning – Behöver du exempelvis receptförnyelse, förlängning av sjukskrivning, journalkopia eller annat, vill vi att du tar kontakt med din hälsocentral eller mottagning vid ditt hemsjukhus. Använd dig i första hand av e-tjänsterna som finns på 1177.se.

Komplikationer

Lungkärlsröntgen – Det är ovanligt med allvarliga komplikationer efter undersökningen. Var däremot observant på blödning från instickstället närmaste dygnet.

Kontrastmedel – Sena allergiska reaktioner av kontrastmedel kan förekomma och då ofta i form av utslag på kroppen. Om du får utslag kontakta utredningsavdelningen.

Hjärtkateterisering – Komplikationer av denna undersökning är sällsynta men det kan förekomma. Oftast rör det sig om blåmärken på och omkring stickstället.

- **Blåmärken och/eller mindre svullnader i närheten av stickställena i ljumsken.** Om svullnaden skulle öka i storlek eller om det börjar göra ont måste du söka vård på ditt hemsjukhus. Om en blödning i ljumsken inträffar sker det vanligen den första tiden efter ablationen. I sällsynta fall kan blödning uppstå upp till 6 veckor efter behandlingen. Därför ska kraftig fysisk ansträngning undvikas under denna tid.
- I mycket sällsynta fall kan man drabbas av blodutgjutning i hjärtsäcken eller att luft kommer ut i lungsäcken. I så fall kan blodet behöva tappas ut respektive luft i lungsäcken avlägsnas.